

Підлісна О.А.
доцент НТУУ «КПІ»

Білоус Г.М.
студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

БЕЗРОБІТТЯ ЯК ФАКТОР РОЗВИТКУ ПРОДУКТИВНИХ СИЛ В УКРАЇНІ

Вирішити проблему безробіття можна залученням безробітних до підприємницької діяльності. Найбільше можливостей для працевлаштування є на малих приватних підприємствах. Особливої уваги з боку держави потребують інваліди, жінки, які мають дітей віком до 6 років, батьки багатодітних сімей. Інноваційні шляхи розвитку держави передбачають пошук місця та ролі працівників різних категорій у національній економіці

Ключові слова: безробіття, продуктивні сили.

Вступ. Питання безробіття завжди виступало і як проблема у розподілі продуктивних сил на рівні макроекономічних показників держави, так і як рушійна сила трудової ініціативи на рівні мікроекономічних факторів. З метою вирішення цієї проблеми створені центри зайнятості, розроблені державні програми щодо зменшення безробіття.

Метою цієї роботи є пошук шляхів подолання офіційного безробіття та методів залучення працездатного населення, які були б вигідними і для держави, і для кожного громадянина, які спонукали б громадянина перейти працювати з тіньового в реальний сектор економіки та сплачувати податки.

Постановка задачі. Питаннями безробіття займалися І. Кант, К. Маркс, філософи – інституціоналісти, сучасні економісти такі як Кравченко В.І., Суботін В.Г., Деркач М.І. та інші [2].

Утримання безробіття на рівні 1-2% [2] сприяє розвитку продуктивних сил і росту продуктивності праці.

Безробіття, як і інформація, до певної межі [2] виступає рушійною силою і фактором розвитку світової економіки, обумовлює міграцію і оновлення продуктивних сил.

Але збільшення долі безробітних понад 1-2% створює загрозу стабільності як окремих держав, так і світової економіки.

Динаміка змін рівня безробіття в Україні свідчить про необхідність системного контролю вимагає нових підходів до розв'язання.

Результати дослідження. Проект Загальнодержавної програми зайнятості населення на 2009-2011 роки визначає основні напрями державної політики зайнятості та відповідні заходи і є інструментом регулювання процесів, які відбуватимуться на національному ринку праці.

Упродовж останніх років ситуація на національному ринку праці формувалась під впливом позитивної динаміки макроекономічних показників, вона є наслідком послідовного здійснення заходів державного

регулювання зайнятості та характеризується зростанням зайнятості населення та адекватним зменшенням безробіття.

Причиною недостатньої економічної активності населення є низька вартість робочої сили та не контрольованість умов праці. На сьогодні в Україні питома вага витрат на робочу силу у собівартості виробництва варіює в межах 9 %, тоді як у країнах Західної Європи – до 45 %.

З 2,2 млн. вакантних робочих місць, інформація про які була надана роботодавцями до державної служби зайнятості, у кожній другій вакансії рівень заробітної плати пропонувався нижчим за прожитковий мінімум для працездатних осіб. Робота пропонувалась на робочих місцях з важкими та шкідливими умовами праці, на застарілому обладнанні та на підприємствах, де є затримка з виплати заробітної плати [1].

Причинами незадоволеного попиту роботодавців на робочу силу за рахунок випускників вищих навчальних закладів є:

- незадовільна якість підготовки кадрів (випускнику відмовляють в робочому місці на підставі, невідповідності професійних знань та вмінь потребам робочого місця, що є наслідком недосконалого змісту професійного навчання);

- підготовка навчальними закладами кваліфікованих робітників, професійний склад яких не враховує ситуацію на регіональних ринках праці (через відсутність державної системи професійної орієнтації населення та недосконалої, низькоефективної системи державного замовлення на професійну підготовку кадрів функціонуючої на адміністративних засадах). [1].

Періодичність підвищення кваліфікаційного рівня працівників є недостатньою і становить в середньому по Україні 11 років, а в сфері готельного господарства, торгівлі та сільського господарства – від 50 до 80 років (у країнах Європейського Союзу періодичність підвищення кваліфікації працівників становить близько 5 років, в Японії – від 1 до 1,5 року, в Російській Федерації – 7,8 року)[1]. Тягар фінансування професійного навчання на виробництві покладено на самих працівників. Наслідком є економічна неспроможність підвищувати кваліфікаційний рівень працівників або незацікавленість роботодавців у підвищенні якості персоналу (затрати підприємств на професійне навчання в середньому не перевищують 0,3 – 0,5 % від фонду оплати праці). [1]

Причиною незадовільної ситуації на ринку праці монофункціональних міст, насамперед, шахтарських, є зменшення кількості робочих місць внаслідок закриття неперспективних шахт, відсутність державних програм галузевого перепрофілювання територій.

Ефективність діяльності особистих селянських господарств є низькою, праця – важкою, соціальна захищеність – недостатньою. Причиною економічної неспроможності особистих селянських господарств є несистемність бачення цього сегменту зайнятості і неадекватність державної підтримки [1].

Причиною недостатнього зростання зайнятості населення внаслідок розвитку підприємництва є недосконалість механізмів державної підтримки приватної ініціативи громадян та створення сприятливого підприємницького середовища.

Проблеми нелегальних відносин у сфері зайнятості пов'язані із:

- значним рівнем фінансового навантаження на фонд оплати праці;
- недотриманням норм трудового законодавства в частині належного оформлення трудових відносин роботодавцем (кожне десяте порушення роботодавцями норм трудового законодавства було пов'язано із неоформленням трудових відносин з найманими працівниками та виплатою заробітної плати у конвертах);

- неврегульованою внутрішньою трудовою міграцією, основними чинниками якої є розбалансованість попиту та пропозиції робочої сили в розрізі регіонів (на сьогодні найбільшу кількість вакансій пропонують роботодавці Києва, Дніпропетровської, Донецької, Харківської, Запорізької областей, однак мають найнижчий рівень їх укомплектування). Регуляторами переміщень є рівні заробітної плати в регіонах [3].

Участь громадян України у міжнародному обігу робочої сили зумовлюється поєднанням зовнішніх чинників (ємні ринки праці інших країн, постійно зростаючий попит на робочу силу з України, приваблива оцінка трудової діяльності мігрантів) та внутрішніх причин (незадоволений попит на роботу всередині країни, низька оцінка праці). На сьогодні за експертними оцінками за кордоном працює до 3 млн. громадян України, якими щорічно ввозиться в Україну понад 7 млрд. доларів. Проблемою є нелегальна праця громадян України за кордоном, неналежний соціальний захист, ризики страхових заощаджень та пенсійного забезпечення, відсутність надійних механізмів перерахування отриманих за працю за кордоном коштів, повернення мігрантів.

Нівелювання негативних проявів зовнішньої трудової міграції громадян України, насамперед, пов'язане із створенням привабливого внутрішнього ринку праці, укладенням угод щодо працевлаштування та соціального забезпечення громадян України, які перебувають за її межами.[4]

Таким чином, дослідження показали, що основними факторами формування безробіття в Україні є:

1. відсутність державної статистичної інформації про перспективність розвитку окремих галузей і відсутність соціальних програм регіонального значення перепрофілювання робочої сили

2. низький рівень кооперації приватних землевласників і низький рівень менеджменту в аграрній сфері затримує впровадження земельної реформи

3. прийнятний освітньо – культурний рівень трудових ресурсів України, що створює конкурентні переваги на ринку продуктивних сил країн третього світу

Характерною ознакою ринку праці України є низький рівень зайнятості осіб з інвалідністю.

Основними причинами, які стримують зайнятість інвалідів в Україні, є:

– порівняно низький рівень освіти інвалідів та їх професійної підготовки;

– недостатній рівень підтримки тих, хто вперше виходить на ринок праці (випускників навчальних закладів);

– недостатня кількість робочих місць, на яких може бути задіяна праця інвалідів.

В умовах інтеграції України у світове суспільство актуальною складовою ринку праці стає зайнятість іноземців [5], які, відповідно до законодавства України, можуть вести підприємницьку діяльність та працювати у роботодавців за наймом. За даними Міністерства внутрішніх справ України на сьогодні на території України обліковано 264 тис. іноземних громадян та осіб без громадянства. У рамках вступу України до СОТ процедуру доступу іноземців до ринку праці України лібералізовано, однак відсутність концептуальних засад імміграційної політики України та недостатній контроль за перебуванням іноземців в Україні є причиною тінізації зайнятості іноземців. Багатогранність функціонування ринку праці потребує застосування при його регулюванні програмно-цільового методу. Відповідно до Закону України «Про зайнятість населення» Кабінетом Міністрів України розробляють річні та довгострокові програми зайнятості населення.

Таким чином шляхами та способами розв'язання проблеми безробіття можуть бути:

– розробка державою програм стратегічного розвитку як на державному, так і регіональному рівнях. Прикладом (основою) може стати державна інноваційна програма [6]

– надання завдання службі зайнятості оформити документи на міжнародні конкурси на здобуття грантів з навчання ефективного менеджера приватного сільгоспкооперативу

– розвиток сезонних робіт

– створення державної системи професійної орієнтації населення шляхом розробки відповідної концепції, напрацювання та реалізації нормативно-правових документів

– удосконалення механізму взаємодії ринку праці та ринку освітніх послуг шляхом створення системи моніторингу потреби роботодавців у робочій силі, спрощення системи ліцензування освітньої діяльності, створення і запровадження системи незалежної кваліфікаційної атестації випускників

– удосконалення механізму формування, розміщення та виконання державного замовлення на підготовку фахівців, науково-педагогічних та робітничих кадрів на основі даних про стан регіональних ринків праці

Підвищення якості та конкурентоспроможності національної робочої сили можна зробити за рахунок:

– створення системи оцінки професійної якості працівників шляхом розробки та запровадження системи сертифікації працівників на відповідність їх професійних знань, умінь і навичок встановленим законодавством вимогам

– підвищення відповідальності роботодавців за відповідність кваліфікаційного рівня працівників потребам виробництва

– створення державної системи неперервного професійного навчання впродовж трудового життя шляхом розробки та реалізації відповідної державної концепції та нормативно-правових документів з урахуванням результатів при визначенні винагороди за працю.

Створення умов для працевлаштування молоді можна зробити за рахунок:

– удосконалення порядків працевлаштування випускників вищих та професійно-технічних навчальних закладів;

– розробку системи містоцентричного розвитку регіонів (від обласного центру до районного, від районного до селища) з метою створення мереж зв'язку на інформаційному, технічному, логістичному рівнях;

– формування конкурентних засад на робочі місця з нормальними умовами праці.

Аналіз статистичних даних показав, що просте збільшення з/п не призводить до збільшення її ефективності. Мінімальний рівень з/п повинен на 20% перевищувати граничну межу середнього споживчого кошика і відповідати визначеному кваліфікаційному рівню працівника.

Дослідженнями встановлено, що формування та принципи дії страхових фондів не враховують інтересів застрахованих осіб. Тому законодавча обов'язковість страхування сприяє корупції у страхових фондах. Законодавчі ініціативи повинні полегшити доступ до страхового бізнесу, встановити поріг рентабельності для цих фондів і визначити долю обов'язкової участі недержавних страхових фондів у державному бізнесі.

Висновок. Таким чином, дослідження питання безробіття виявило системні недопрацювання у державному управлінні. Втілення запропонованих заходів дозволить поєднати централізацію вертикалі управління державою з децентралізацією ринкової економіки.

Перелік посилань

1. Концепція Загальнодержавної програми зайнятості населення на 2009-2011 роки
 2. Ульяницька О.В. Проблеми безробіття і трудова еміграція українців// Актуальні проблеми економіки. - 2005. - № 8. - С. 167 - 172.
 3. <http://mojazarplata.com.ua>
 4. <http://www.dmsu.gov.ua>
 5. <http://legalaid.com.ua>
 6. <http://zakon.rada.gov.ua>
-

Подлесная Е.А.
доцент НТУУ «КПІ»

Белоус А. Н.
студентка ХТФ НТУУ «КПІ»

БЕЗРАБОТИЦА КАК ФАКТОР РАЗВИТИЯ ПРОДУКТИВНЫХ СИЛ В УКРАИНЕ

Решить проблему безработицы можно привлечением безработных к предпринимательской деятельности. Больше всего возможности для трудоустройства есть на малых частных предприятиях. Особенного внимания со стороны государства нуждаются инвалиды, женщины, которые имеют детей в возрасте до 6 лет, родители многодетных семей. Поэтому частным предпринимателям, которые имеют таких работников, необходимо предоставить льготы из налогообложения этих граждан.

Ключевые слова: безработица, продуктивные силы.

Pidlisna E.A
associate professor NTUU «KPI»

Bilous H. M.
student CEF NTUU «KPI»

UNEMPLOYMENT AS A FACTOR IN THE DEVELOPMENT OF PRODUCTIVE FORCES IN UKRAINE

Deciding the problem of unemployment is possible bringing in of unemployed persons to entrepreneurial activity. Most possibilities for employment are on small private enterprises. The special attention from the side of the state is needed by invalids, women that have children under age 6, parents of having many children families. Therefore, it must sole proprietors that have such workers give privileges from taxation of these citizens.

Keywords: unemployment, productive forces.

Прихнич М.М.
студент ФММ НТУУ «КПІ»

Шевченко Т.Є.
к.е.н., доцент НТУУ «КПІ»

СУЧАСНИЙ СТАН ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЙОГО ПОЛІПШЕННЯ

В статті надані результати дослідження сучасного стану однієї з найважливіших галузей промисловості України – фармацевтичної промисловості. Визначено основні показники діяльності підприємств цієї